

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36301
Nom	Autorregulació i problemes de conducta
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	Facultat de Magisteri	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	27 - Especialista en Pedagogia Terapèutica	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
DESCALS TOMAS, ADELA	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació
MAÑA LLORIA, AMELIA	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació

RESUM

Amb l'assignatura es pretén proporcionar un marc de referència sobre la situació dels menors amb problemes de conducta a l'escola.

L'alumnat de primària passa la major part del seu temps a l'escola, excepte el temps que està a la seua llar. La història d'experiències personals del passat dels xiquets i de les xiquetes amb problemes de conducta està plena de fracassos, resultat de la incapacitat de l'entorn familiar i escolar per a oferir-los interaccions que els permeten enfrontar-se a les demandes amb èxit. Les conductes problemàtiques es manifesten tant a l'aula com en la interacció amb la família a la llar; fins que no es done un canvi en ambdós contextos, l'entorn seguirà augmentant les conductes pertorbadores en el /la xiquet/a i éstes interferiran amb el desenvolupament d'estils d'afrontament adequats. Encara que un equip multidisciplinar de professionals tria els procediments d'avaluació i les estratègies d'intervenció a seguir front als problemes conductuals, el /la docent és el principal agent en la seua identificació i intervenció per a tractar de solucionar-los. Per això, és fonamental que els/les docents es formen sobre com es manifesten els principals problemes de conducta, quins són els factors o causes que contribueixen a la seua aparició, i quines estratègies d'intervenció preventiva i/o correctiva poden ajudar als menors i a les

seues famílies per a solucionar-los adequadament.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Dominar els coneixements de l'assignatura "Psicologia del Desenvolupament" per valorar si un patró de comportament és o no problemàtic, així com per dissenyar i desenvolupar la intervenció educativa. També els coneixements adquirits en l'assignatura "Psicologia de l'educació" són bàsics per a l'anàlisi i la intervenció en els problemes de conducta.

COMPETÈNCIES

1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- Conèixer les variables biològiques, psicològiques i socioambientals relacionades amb l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives especials d'origen divers.
- Col·laborar en la detecció i valoració de necessitats educatives especials.
- Contribuir en l'organització de la resposta escolar per satisfer les necessitats educatives especials de l'alumnat.
- Desenvolupar adaptacions curriculars individuals per atendre estudiants amb necessitats educatives especials.
- Conèixer i valorar de forma crítica els fonaments de diferents tècniques d'intervenció.
- Comunicar de manera oral i escrita observacions i conclusions respecte a pràctiques d'avaluació i intervenció a altres professionals i a la família.
- Afavorir la integració d'estudiants amb necessitats educatives especials en la comunitat escolar.
- Utilitzar adequadament recursos públics i privats per atendre necessitats educatives especials.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1.- Reflexionar sobre la concepció actual dels problemes de conducta en la infància.
- 2.- Conèixer les característiques dels estudiants amb problemes conductuals, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- 3.- Identificar les necessitats educatives i socials d'estos alumnes.

- 4.- Col·laborar en la detecció dels problemes conductuals utilitzant instruments útils per a la intervenció escolar.
- 5.- Analitzar i utilitzar tècniques de modificació de conducta i procediments cognitivo-conductuals necessaris per a l'activitat educativa del professor.
- 6.- Utilitzar programes i materials per a intervindre en la resolució de conflictes i afavorir la convivència escolar, sobre tot dominar les tècniques de mediació.
- 7.- Aplicar els coneixements i habilitats assolides a la intervenció en alumnes amb problemes de conducta al context de l'aula.
- 8.- Col·laborar amb els diferents agents educatius relacionats amb estos alumnes, tant de l'àmbit escolar com de la comunitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. APROXIMACIÓ CONCEPTUAL ALS PROBLEMES DE CONDUCTA.

Es tracten aspectes com la varietat de problemes de conducta, que poden anar des de comportaments disruptius a l'aula fins a trastorns de conducta diagnosticats, la incidència dels problemes conductuals en la població escolar i la etiologia d'aquests problemes. També es descriuen els criteris que s'utilitzen per diagnosticar trastorns de conducta i altres dificultats que presenten els/les menors amb problemes conductuals.

- Tema 1.- Delimitació conceptual dels problemes de conducta. Definició i tipus de problemes de conducta. Prevalència dels problemes conductuals. Causes del comportament problemàtic.
- Tema 2.- Manifestacions i curs evolutiu dels problemes de conducta. Problemes de conducta transitoris: conductes disruptives, desobediència i oposicionisme, conductes agressives i violència. Trastorns de conducta: Trastorn Negativista Desafiant, Trastorn Disocial, Trastorn Explosiu Intermitent. Dificultats associades als problemes de conducta. Altres trastorns amb problemes de conducta associats (Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat).

2. AVALUACIÓ DELS PROBLEMES CONDUCTUALS.

Es descriuen els instruments que pot utilitzar el professorat per col·laborar en la detecció d'aquests problemes, així com el procés a seguir per elaborar i interpretar registres observacionals de conducta.

- Tema 3.- Avaluació dels problemes conductuals. Escales d'apreciació de conductes problemàtiques. Registres d'observació de les conductes inapropiades.

3. INTERVENCIÓ EN PROBLEMES CONDUCTUALS I DE CONVIVÈNCIA ESCOLAR

S'exposen les línies d'actuació front als problemes conductuals. La intervenció en estos problemes es fa des de dues perspectives complementàries: la psicopedagògica o educativa, dirigida al treball del professorat amb l'alumnat a l'aula, que pot diferenciar-se en a) l'aplicació de tècniques i procediments psicològics per a aconseguir un millor control de la classe, i b) el seguiment d'una sèrie de recomanacions per a establir un clima de classe positiu que permeta optimitzar el procés

d'ensenyament/aprenentatge; i la intervenció familiar.

- Tema 4.- Línies d'actuació front als problemes conductuals i de convivència escolar. La prevenció com estratègia fonamental. Intervenció ecosistèmica: disseny i organització de la resposta educativa. Orientacions per al professorat sobre el maneigament eficaç de l'aula. Estratègies d'intervenció per a abordar els problemes de conducta. Estratègies d'intervenció per a ajudar als pares de menors amb problemes de conducta.

- Tema 5.- Tècniques de modificació de conducta per al maneigament del comportament a l'aula. Economia de fitxes. Contract de contingències.

- Tema 6.- Procediments cognitivo-conductuals per al desenvolupament de la autorregulació. Autoinstruccions. Autoavaluació reforçada. Entrenament en control de la ira.

- Tema 7.- Intervenció en resolució de conflictes a les aules. La mediació com recurs. Programes i materials per a afavorir la resolució de conflictes.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teòricopràctiques	45,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	67,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

El/la professor/a presentarà a classe els aspectes fonamentals de cada tema. Són necessaris el treball personal de l'alumnat (lectura de documents bàsics prèvia al desenvolupament del tema) i la seua participació activa en las sessions de classe.

Les **classes** seran **teòricopràctiques**, es a dir, es completarà la formació teòrica amb les **activitats pràctiques d'aula** que el/la docent considere oportunes per a afiançar els conceptes bàsics i aplicar els coneixements assolits. Es plantejarà la discussió de lectures, anàlisi de videos, estudi de casos, etc. Després de realitzar aquestes activitats, individualment o per grups de treball, es posaran en comú les reflexions i conclusions obtingudes.

A més a més, l'alumnat haurà de realitzar un treball i lliurar el seu corresponent **informe**:

Treball grupal i reflexió personal: anàlisi d'un cas i proposta d'intervenció a l'aula. L'elaboració del treball es plantejarà i desenvoluparà en petit grup. Cada estudiant lliurarà una reflexió personal sobre el seu aprenentatge en la realització del treball.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, analitzant els processos d'aprenentatge individuals i col·lectius.

Per a l'avaluació de l'alumnat es tindran en compte tres aspectes: l'examen, les activitats d'aula i fora d'aula i un treball grupal.

1. Examen. Es realitzarà un examen que recollirà els coneixements teórico-pràctics adquirits al llarg de l'assignatura i tindrà un pes del **60% en la qualificació final**. L'examen integrarà qüestions objectives i d'assaig (obertes).

2. Activitats d'aula. Les activitats d'aula tindran un pes del **20% en la qualificació final**.

3. Treball Grupal. El treball grupal té com a objectiu l'aprofundiment en els continguts de l'assignatura i/o l'aplicació dels coneixements adquirits al llarg del curs a situacions reals. El treball grupal inclou un informe escrit i una reflexió individual sobre el mateix. El treball grupal tindrà un pes del **20% en la qualificació final**.

Els **requisits mínims** per aprovar l'assignatura són:

- En **primera convocatòria**:

- superar l'examen (assolir un domini mínim del 50%), i
- superar les activitats d'aula (assolir un domini mínim del 50% respecte al total d'activitats) i lliurar, almenys, el 70% de les activitats sol·licitades.

Els dos apartats amb requisits mínims (examen i activitats d'aula) són recuperables en segona convocatòria.

Els alumnes que no hagen realitzat el treball grupal podran tenir una qualificació màxima final de 8 punts en primera convocatòria, una vegada descomptat el 20% corresponent a aquest apartat.

- En **segona convocatòria**:

- superar l'examen (assolir un domini mínim del 50% en aquest apartat), i
- superar una prova escrita sobre les competències treballades en les activitats d'aula (assolir un domini mínim del 50%). Aquesta prova es realitzarà sobre el total de les activitats independentment que l'alumne haja lliurat/superat alguna en primera convocatòria.

En segona convocatòria es podran mantindre les qualificacions obtingudes en els apartats que superen els requisits mínims i es mantindrà la nota de l'apartat no recuperable (treball grupal). L'alumnat que no haja realitzat el treball grupal podrà tenir una qualificació màxima final de 8 punts en segona convocatòria, una vegada descomptat el 20% corresponent a aquest apartat.

ADVERTÈNCIA:

La còpia o plagi manifest de qualsevol tasca part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent seguidament als procediments disciplinaris oportuns.

Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure de l'alumnat abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat. No obstant, en cas de plagi en la primera convocatòria, l'alumnat té dret a presentar-se a la segona. Davant pràctiques fraudulentes es procedirà segons allò establert pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83.pdf>

En horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en grup per tal de verificar el grau de participació i assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. No acceptar aquesta verificació, suposarà no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ:

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que disposa la Normativa de Qualificacions de la Universitat de València. D'acord amb aquesta, es concreta en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, usant l'escala de qualificació:

- De 0 a 4.9: suspens.
- De 5 a 6.9: aprovat.
- De 7 a 8.9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

La menció d'excel·lent amb matrícula d'honor serà atorgada de manera directa a les qualificacions més altes, sempre a criteri del professorat. Es pot atorgar únicament una matrícula d'honor per cada vint alumnes dins de cada grup.

Només se sumaran els diferents apartats contemplats en l'avaluació quan es superen els requisits mínims establerts en aquells apartats que en contenen. Per a aprovar l'assignatura, la suma dels tres apartats una vegada aplicades les ponderacions ha d'aconseguir la qualificació de 5 sobre 10.

En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació en l'apartat de major ponderació (examen) la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest no arriba requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en l'altre apartat (activitats d'aula), es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.

- Si se superen els dos apartats d'avaluació que tenen requisits mínims, però la suma de les tres parts (examen, activitats d'aula i treball grupal) és inferior a 5, es farà constar SUSPENS i com a qualificació numèrica el resultat obtingut de la suma de les tres parts. El/la estudiant decidirà de quina part o parts s'examinarà en segona convocatòria

En segona convocatòria, es procedirà d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació en l'apartat de major ponderació (examen) la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest no arriba requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en l'altre apartat (prova escrita de les activitats d'aula), es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.
- Si se superen els dos apartats d'avaluació que tenen requisits mínims, però la suma de les tres parts (examen, activitats d'aula i treball grupal) és inferior a 5, es farà constar SUSPENS i com a qualificació numèrica el resultat obtingut de la suma de les tres parts.

La consulta i impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d'avaluació, quedarà sotmesa al que disposa el Reglament de Impugnació de Qualificacions *de la Universitat de València*.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Descals, A. (2018). Alumnado con problemas de conducta. En D. Marín e I. Fajardo (Eds.). Intervención psicoeducativa en alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo (capítulo 5). Tirant lo Blanch.
- Descals, A. (sin publicar). Problemas de conducta en la infancia: claves para la formación del profesorado. Facultad de Magisterio. Universidad de Valencia.
- Latorre, A., Teruel, J. y Bisetto, D. (2010). Trastornos de conducta: Estrategias de intervención y casos prácticos. Publicaciones de la Universidad de Valencia.

Complementàries

- Armas, M. (2007). Prevención e intervención ante problemas de conducta. Estrategias para centros educativos y familias. Wolters Kluwer España.
- Comeche, M.I. y Vallejo, M. A. (eds.) (2011). Manual de terapia de conducta en la infancia (capítulos 11 a 13, p. 419-549). Dykinson.
- Jané, M. C. (2007). Alumnos con trastornos emocionales y de conducta. En J. Bonals y M. Sánchez-Cano (Coord.), Manual de asesoramiento psicopedagógico (p. 753-769). Graó.
- Marchesi, A. (2004). Alumnos con problemas emocionales y de conducta. En A. Marchesi (Ed.), Qué será de nosotros, los malos alumnos (p. 125-163). Alianza.
- Sandoval, M. y Simon, C. (2007). Los alumnos con problemas de conducta. Claves para la formación del profesorado. Contextos educativos, 10, 91-100.
- Segura, M. y Arcas, M. (2003). Relacionarnos bien: programa de competencia social para niños y niñas de 4 a 12 años. Narcea.
- Servera, M. (Ed.) (2002). Intervención en los trastornos del comportamiento infantil (capítulos 8 a 10, p. 217-302). Pirámide.
- Torrego, J. C. (Coord.) (2002). Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores. Narcea (2ª edición).
- Vaello Orts, J. (2003). Resolución de conflictos en el aula. Santillana.
- Vaello Orts, J. (2005). Habilidades sociales en el aula. Santillana.